

Nr 211.

Af herr **Lindhagen**, *i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående ändring af tullsatserna för kaffe och kaffesurrogat.*

Med anledning af propositionen om ändring af tullsatserna för kaffe och kaffesurrogat får jag motionsvis anföra följande:

Alkoholen, tobaken och kaffet äro de njutningsmedel, hvilka i vårt land vunnit den största utbredningen och därför också såsom innehållande giftiga ämnen blifva i sina missbruk mest undergräfvande för folkhälsan. Uppmärksamheten har emellertid företrädesvis riktat sig endast mot alkoholens härjningar, dels därför att de äro mera framträdande och dels därför att en stor del af folkhälsans målsmän, nykterhetsvännerna, söka äfven för egen del ett vederlag i njutningen af tobak och kaffe.

Det kommer en tid, då man skall se på denna sak i hela dess vidd och väga det ena emot det andra. Redan nu borde dock äfven tobakens och kaffets missbrukande tilltvinga sig någon uppmärksamhet, då förslag bringas å bane att bygga en afsevärd del af statens ordinarie inkomster på beskattning af bruket och således också missbruket af nämnda njutningsmedel. En dylik skattepolitik är i själfva verket lika förkastlig, som att grunda statens ekonomi på släktets degeneration genom spritdrycker. Det påminner, särskildt tobaksmonopolet, ganska mycket om de forna kronobrännerierna.

Det hade varit min mening att vid denna Riksdag utförligare framföra nämnda synpunkter och ifrågasätta en undersökning äfven af tobakens och kaffets försyndelser. Men då detta icke medhunnits under

Bih. till Riksd. Prot. 1910. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 90 Häft. (Nr 211.)

de allmänna motionstiderna tillåter jag mig, då tillfälle därtill bereds, att nu i korthet beröra ämnet, såvidt det äger sammanhang med ofvannämnda proposition.

Någon undersökning af kaffets skadliga verkningar har som sagdt aldrig ägt rum. Men den dagliga erfarenheten och upprepade berättelser från olika orter bära ett talande vittnesbörd. Provinsialläkare här och hvar ha äfven af frivilligt initiativ framhållit saken i sina rapporter. Det synes arta sig till, mångenstädes åtminstone, att kaffet kan komma att särskildt för kvinnosläktet och äfven barnen blifva till enahanda skada, som spritdryckerna för männen. Genom att förtärande af kaffe göres till den grundläggande och hufvudsakliga dieten och en sådan matordning tillika blir loflig folksed och ej såsom vid spritmissbruket en dock klandrad ovana hos vissa individer, framkallas degenerations-symtom visserligen icke så brutala, som spritdryckernas följder, men i längden kanske lika nedbrytande. I händelse, såsom man påstår, en dylik dagordning för dieten är en väsentligen bidragande orsak till aftagande förmåga hos kvinnorna att amma sina barn, svåra magkatarrer, bleksot, tändernas bortfallande o. s. v., kan man förstå, att det äfven här gäller något, som tål att tänka på.

Om det således genom en undersökning skulle visa sig vara ett lifsintresse ur folkhälsans synpunkt, att en stor del, kanske den största delen af den nuvarande kaffedrickningen försvinner, måste bemödandet en gång inrikta sig därpå och då gäller det snarare att, såsom nu sker i fråga om det allmännas inkomster af spritkonsumtionen, tänka på en aflösning af nuvarande inkomster från kaffetullen i stället för en höjning af denna tull.

Att öka beskattningen på varan för att minska skadlig förbrukning — en fråga för öfrigt, som ej nu föreligger och i synnerhet är alldeles främmande för det föreliggande förslaget — går icke heller för sig redan därför att den del af förbrukningen som motsvarar ett måttfullt och oskadligt bruk under alla förhållanden kommer att kvarstå såsom en nödvändighetsvara för de minst bemedlade. Den afsedda effekten uteblir säkerligen också här väsentligen. Dessutom är det såsom redan framhållits omoraliskt, att staten gör sig förtjänster på hvad som länder folket till fördärf.

På grund af hvad sålunda anförts, får jag hemställa,

att då kaffet lärer såsom njutningsmedel i stor utsträckning missbrukas så, att det utgör en allvarlig

fara för folkhälsan, samt någon utredning ur denna grundläggande synpunkt icke föregått det framlagda förslaget om förhöjd tull på kaffe, Riksdagen måtte äfven af detta skäl afslå den kungl. propositionen i berörda ämne.

Stockholm den 12 februari 1910.

Carl Lindhagen.
